

Si n'eren tres

sinònims

20/VIII/1972

L'existència de la forma timbal amb el seu derivat timbaler que ens evoca fets històrics resonants —el timbaler del Bruc— pot fer créure, i de fet així s'esdevé més d'un cop, que el seu sinònim tambor és una forma incorrecta: dit ben curt, un castellanisme. Seguint aquest fàcil camí, podríem anar encara més enllà, i adduint l'existència de la forma tabal tan usada pels clàssics, impugnaríem la correcció de timbal. Però el camí és tan fàcil perquè és erroni. Un cop més podem demostrar que la coexistència pacífica és un fet corrent en el llenguatge. Volem dir que totes tres formes —timbal, tambor i tabal— són igualment correctes, amb un mateix significat, tal com podem comprovar al Diccionari normatiu.

D'altra banda, cadascuna d'aquestes tres formes s'ha espavilat pel seu compte. Timbal, a més d'alguns derivats, com timbaler (ja indicat), i timbala ha originat una frase feta, amb valor de locució verbal, molt coneguda i expressiva, posar (o deixar) un cap com un timbal, que es diu de qui ens arriba a marejar amb les seves explicacions prolixes o les seves sorolloses expansions.

Tambor, com s'esdevé amb altres noms d'instruments, designa també qui el toca; els tres tambors, que venien de la guerra. Però no ha deixat pas de produir diversos derivats: per exemple, tambori que és el company inseparable del flabiol, i que al seu torn ha produït tamborinada (tronada lleugera). A més, tambor ha ultrapassat el camp de la sonoritat. Designa diversos instruments o aparells que en recorden la forma. I un altre derivat, tamboret designa un seient especial, actualment molt en voga en bars i cafeteries. A cops, en lloc de tamboret algú diu, o escriu, «taburet». La relació amb tambor ha d'ajudar, sens dubte, a fer-ne recordar la forma correcta.

De tabal també tenim diversos derivats: tabala, tabaler (timbaler), tabalet (tambori) i tabalejar. Però són particularment curiosos tabalot (persona esvalotada) i el verb atabalar que podríem definir dient «posar un cap com un timbal».

ALBERT JANE